

Elisabeta POP

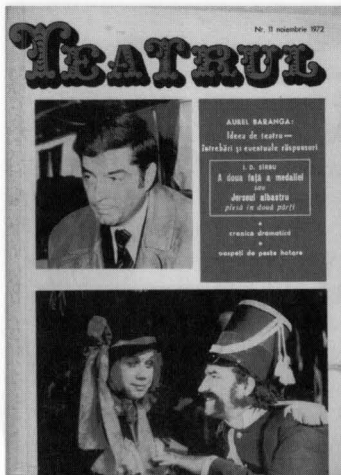
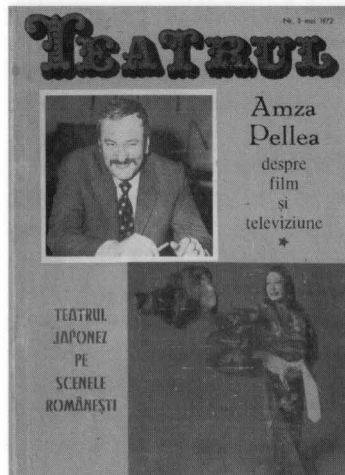
TEATRUL, ah, TEATRUL!

Pentru cineva care se apropie vertiginos de vârsta de 70 de ani, evocarea, fie și fugitivă, a atmosferei din redacția revistei *Teatrul* se confundă firesc cu evocarea propriei tinereți! Așa se și explică duioșia, tandrețea cu care mă voi apropia și eu de... subiect.

Cu ce să încep? Ei bine, hai să spun că, fiind secretar literar la un teatru (Teatrul de Stat Oradea) în care, după regizori de valoare ca Radu Penciulescu, Valeriu Moisescu, Sanda Manu, Dan Alecsandrescu, după colaborări prestigioase cu Sică Alexandrescu, Marietta Sadova ș.a., au venit foarte tinerii Alexandru Colpacci și Sergiu Savin (urmași peste ani de Victor Ioan Frunză și Alexandru Darie), altfel spus am lucrat într-un teatru în care se muncea zdravăn, indiferent dacă director era Eugen Țugulea, Emanoil Engel sau Mircea Bradu, un teatru despre care, în acei ani, s-a scris mult, căci aveau cronicarii despre ce să scrie, nu-i așa, la ale cărei premiere erau prezenți câte cinci, șase, în fruntea cărora se afla, mai întotdeauna, „tartorele”, cum îl numea breasla, Valentin Silvestru; urmat de Mira Iosif, Virgil Munteanu, Victor și Ion Parhon, Cristina Dumitrescu, Florica Ichim, Alice Georgescu, Valeria Ducea, Doina Modola, Magdalena Boiangiu, Ion Cocora, Dinu Kivu, Ion Calion ș.a. și, bineînțeles, dragul nostru prieten, localnicul Dumitru-Țuțu Chirilă.

În anii '70-'80, aveam drumuri relativ dese spre capitală. Mergeam fie „convocați” de Direcția Teatrelor la ședințe de prezentare a repertoriului sau la reciclările obișnuite, fie ne aranjam deplasări doar pentru a putea vedea câteva spectacole.

Așa cum astăzi primul drum de la gară îl fac la UNITER, unde am senzația că e un fel de casă a mea (poate și pentru că acolo poți nu doar să-ți faci rost de cărți noi, de reviste de tot felul, ci și să-ți faci un ceai, o cafea, să iei o gustare în micuța bucătărie), tot astfel mergeam de la gară direct la revista TEATRU, pe C. Mille, peste drum de Teatrul Mic. E drept că la ora 8 acolo nu era nimeni, dar

eu eram prietenă cu Gilda Teodorescu și treceam drumul la ea la biroul de organizare, ne luam cafelele, stăteam de povești, îmi alegeam spectacolele de la MIC pentru toată perioada și pe urmă treceam iar strada la redacție.

Pe la 9-10 veneau și prietenii noștri, agale: unii lucrau noaptea și se trezeau greu, dar oricum, în redacție nu se prea putea lucra: acolo se stătea mai mult de vorbă și se făceau probabil proiecte...

De câteva ori l-am întâlnit pe Radu Popescu, distant și rece, de-abia schimba cu noi, musafirii, două trei cuvinte. Nu obișnuia să vină decât foarte rar în provincie, așa că nu ne prea știa, nici ca teatre, nici ca persoane...

Mai era Ileana Popovici, fragilă, fină, extrem de sensibilă, mereu gânditoare și nu prea vorbăreată, dar care, dacă apucați s-o cunoști și să te apropie de ea, îți dovedea că ține minte perfect tot ceea ce văzuse în teatrul tău, știa numele actorilor, emitea succint aprecieri juste, dovedind o cultură serioasă, o stăpânire admirabilă a termenilor teatrali și o exigență învelită bine în cuvinte frumoase, niciodată jignitoare.

Era Valeria Ducea, blajină și mămoasă cu noi, cele mai tinere. Grăsuță, râzând mult și cu poftă, devenea brusc sobră când începea să analizeze un spectacol: o făcea parcă în joacă, dar observațiile ei, foarte exacte, usturau nu o dată... Se oferea mărinoasă să te găzduiască la ea acasă, dacă n-aveai cumva hotel, împărțea sandvișul ei cu tine, cea venită de pe drum.

Era Mira Iosif, părănd tuturor cea mai rezervată dintre doamnele din redacție. Nu era. Noi ne-am împrietenit repede și am rămas prietene până în ziua de azi. Tatăl ei, farmacist, a făcut lungi plimbări prin Oradea, când venea la Băile Felix, însoțit de soțul meu, chimist îndrăgostit de orașul nostru și preocupat și de istoricul farmaciilor din oraș. Fiul ei, Alex, a petrecut odată, întors din Apuseni, o noapte întregă în bucătăria noastră, pe motiv că găsisse în bibliotecă niște cărți care-l interesau...

Mira venea destul de des la premierele noastre, cronicile ei însă nu sunt părintoare, ci exigente, observațiile ei, riguroase. Cutremurul din '77 ne-a găsit pe amândouă în camera de hotel, la Dacia, cu câte o ceașcă de vin fierț în mână: venise să vadă spectacolul lui Colpacci, *Spre stele* de Andreev, admirabil, dar pe care nu l-a putut savura din cauza spaimei, căci aflasem între timp de dezastrul din București.

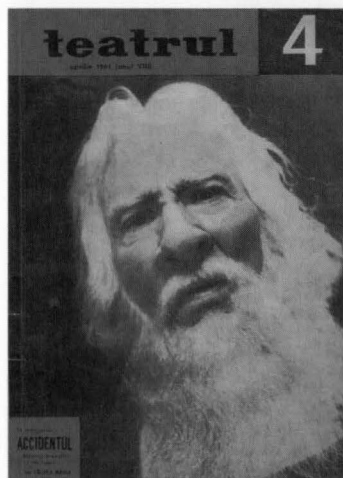
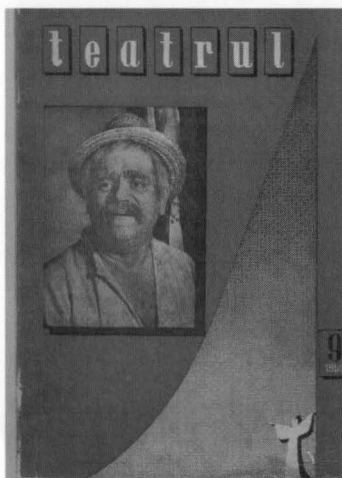
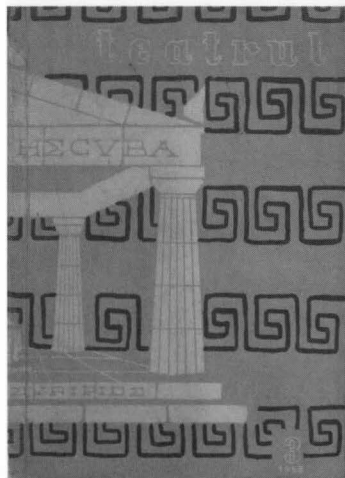
Mai era dragul de Virgil Munteanu, cu care ne-am înțeles întotdeauna foarte bine. Foarte inteligent, știind teatru ca puțini din breaslă, el nu făcea caz de cunoștințele lui, dimpotrivă, uneori se prefăcea că nu pricepe ceva, să te încumeți să-i explici tu. Glumea, ironiza, dar în fond era un om de o mare bunătate și căldură. Mă întreba, când intram în birou, dacă n-am adus o pălincă de Bihor, dar uite, acum îmi dau seama că, urând bețivăniile unor colegi, niciodată nu le-am dus măcar o sticlută de jumătate... Nu din zgârcenie, ci probabil fiindcă știam că în redacții „nu se consumă băuturi alcoolice”. Rar, e drept, mergeam cu ei și cu Țuțu la vreo terasă, vara, să bem o bere rece și să mai stăm de vorbă. Acele discuții rămân de neuitat: începeam cu te miri ce bârfe – de care sunt pline teatrele – și ajungeam să analizăm serios și dur cutare spectacol. Ne plângeam cu *sotto voce* și de necazuri, ce-i drept, și-i bârfeam, râzând în hohote, pe cenzorii care nu știu cum se făcea, dar toți erau cam tâmpiți, la vremea aceea. Povesteam întâmplări cu poantele de rigoare, uitându-ne în jur, să nu ne audă cine nu trebuie... În redacție eram mai rezervați, știind că birourile „au urechi”.

Virgil trecea drept băutor serios, dar eu nu l-am văzut beat niciodată, doar abțiguit și într-o vervă de zile mari. Și asta la o ediție a Festivalului de la Oradea, când într-adevăr, la petrecerea de după, juriul a fost invitat la restaurant la Maricica; ea îi adora pe toți teatraliștii și avea mare grijă să se simtă bine.

Odată, Virgil a organizat, pentru amici, un concurs care ne cerea să trimitem prin poștă trei obiecte absolut nefolositoare, dar reale, concrete, totuși. Eu am trimis o pastă de dinți stoarsă de tot, o pereche de săndăluțe (nu știu de unde le primisem și eu, cred că de la dl. Molnar, primul director al Teatrului nou înființat în 1955, el fiind de profesie cizmar!) foarte, foarte mici, ca pentru un copil de 7 luni care, nu-i așa, nu merge încă. Al treilea obiect nu mai țin minte ce era. M-a premiat, cred, cu *Memoriile* lui Goldoni pe care mi-a scris ceva foarte nostim, făcând din semnătura lui Goldoni de pe prima pagină, un Goldemberg cu floricele.

Într-o cronică se adresa „tovarășilor de la județ”, părând că îi încurajează „să ia decizii cumpănite”, când numesc directori în fruntea teatrelor, în conformitate cu „politica noastră culturală”.

Îi ironiza subtil nu de puține ori, dar o făcea cu aerul unui om care îi respectă. Vorbea cu un aer serios despre „etica muncii”, despre „abnegația dusă

până la sacrificiu”, dar parcă putea să-l contrazică cineva? Ghilimelele le vedeam numai noi...

Articolele lui, se știe, conțineau, nu o dată, frânturi de poezie, începeau ca un poem. Iată o mostră: „Rândunelele și-au dublat orele de zbor și practică antrenamente intensive. Mai e puțin și... rândunelele se duc. Diminețile sunt reci, cerul prezintă înnorări temporare, bărbații poartă umbrelele lângă șold, ca pe niște spade...”

Mi-ar fi făcut plăcere să amintesc de una dintre cele mai interesante întâlniri „de lucru” cu Nicolae Carandino, la A.T.M.-ul condus foarte bine, o spun cu toată convingerea, de doamnele Dina Cocea și Ani Toboșaru. Întâlnirea a durat cca două ore și a fost urmată de altă oră în care, rămânând doar câțiva, mai apropiați, am stat de vorbă mult cu distinsul invitat. Nu prea știam noi atunci, în anii '70, cât a suferit el în închisorile comuniste, cum a trăit în toți acei ani... Se vedea însă că gazdele noastre îl ocroteau, desigur îl sprijineau și material, cum puteau ele...

În final mă gândesc că redacția noii serii a revistei *Teatrul azi* este, de multă vreme, acasă la prietena noastră Florica Ichim. În apartamentul Floricăi, de câte ori am fost, m-au impresionat trei lucruri: 1. cum a știut ea să „crească” cel puțin doi croniciari foarte buni care au învățat, muncind cot la cot cu ea în „redacție” (au scos, în câțiva ani, un număr incredibil de cărți de teatru, de un interes extraordinar), iar mâine vor ști să se descurce singure: tinerele Andreea Dumitru și Oana Borș. Cele două doamne nu scriu doar cronici și prefete, moderează întâlniri cu cititorii-spectatori, se ocupă nu doar de „facerea” revistei, ci și de expedierea ei în țară, ceea ce presupune alergătură și pricepere în treburile administrativ-birocratice; 2. ce destinse, exigente și totuși prietenești relații are ea cu toți colaboratorii; și 3. cu câtă înțelepciune acceptă situația, deloc ușoară, soțul Floricăi, actorul pensionar Vasile Ichim. Dar despre toate acestea sper să mă roage cineva să povestesc peste câțiva ani...

Până atunci, revistei Teatrul, precum și tuturor celor ce-au slujit-o în toți acești ani cu dragoste și respect, toată stima și iubirea prietenei și colaboratoarei, Elisabeta Pop – Vetuța pentru prietenii din lumea teatrului.

Scris într-o zi de duminică, 13 decembrie 2009, în vreme ce politicienii se agită numărând voturile, precum babele care se piaptână, în timp ce țara se duce de râpă...